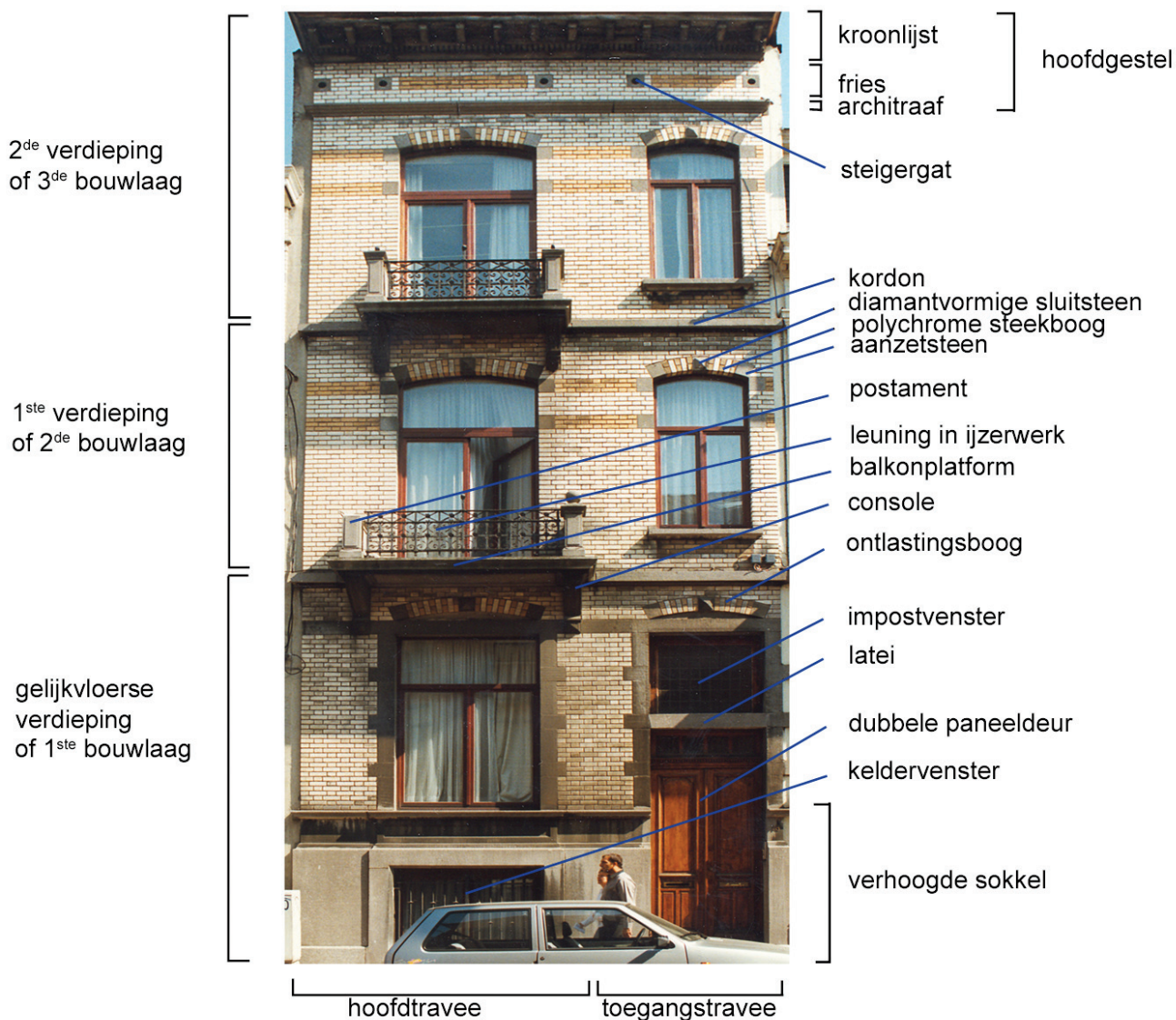

De eclectische stijl met polychroom parement

Rond 1890 ontwikkelt zich een geveltype dat binnen de eerste kroon rond Brussel tot aan de vooravond van de W.O. I populair blijft. In deze inventaris wordt gekozen voor de benaming *eclectische stijl met polychroom parement*.

Spanjestraat 18,
Sint-Gillis, 1901.

Dit type gevel wordt gekenmerkt door de **polychromie** van de gebruikte materialen en een toename van de **decoratie**. In tegenstelling tot het neoclassicisme wijst de diversiteit van de gevel naar een duidelijke wens tot **individualisering** van het huis. De traditionele ruimte-indeling (circulatie-as naast leefruimtes) laat zich op de gevel (eerlijk) aflezen in haar **asymmetrische compositie**. Zeldzaam zijn de eclectische gevels met een **symmetrische compositie**, een erfenis van de neoclassicistische stijl die zelf na 1890 een stille dood sterft.

Gewoonlijk wordt het bakstenen parement door een overheersende kleur bepaald en zorgen sommige elementen (**banden, ontlastingsbogen, hoekblokken, decoratieve motieven op borstwering of hoofdgestel**, enz.) van een ander kleur- of materiaalgebruik voor een contrasterende werking. We onderscheiden hierbij **twee types**:

- Eén staat sterk onder invloed van de neo-Vlaamse renaissance en heeft een parement in **rode baksteen** met **witte bakstenen, wit-** of **hardstenen** elementen.
- De tweede is schatplichtig aan de art nouveau en heeft een parement in **geglazuurde of governiste lichtkleurige baksteen** en contrasterende **bakstenen elementen in één of meerdere kleuren**. **Wit-** of **hardsteen** wordt binnen dit type minder als contrasterend element gebruikt.

Het kleurrijk aspect wordt in beide types nog versterkt door decoratieve boogvelden, panelen en friezen met **keramische-** of **cementtegels** of **sgraffiti** en fraaie **achterglasschilderingen**.

De stijl kent tegelijk een vormelijke **verscheidenheid aan muuropeningen** die per bouwlaag en zelfs per travee van elkaar kunnen verschillen. De **rond-, steek- of korbogen** zijn vaak opgebouwd uit **baksteen met contrasterende kleuren** en hebben meestal stenen **sleutels** en **aanzetstukken**. Rechthoekige muuropeningen worden afgedekt door een **hardstenen latei** of een **I-balk**, vaak versierd met rozetten. Vaak steunen deze op kussenblokken. Veelal hebben ze polychrome **ontlastingsbogen**. De muuropeningen worden soms geaccentueerd door **hoekblokken** in een andere kleur, andere keren hebben ze **pilasters**.

Voor zover bewaard, kenmerkt het **schrijnwerk** zich meestal door **twee vleugels** onder een **bovenlicht** uit **gekleurd glas** tussen **roeden**.

De **toegang** krijgt een grote aandacht in de gevelbehandeling. Zo wordt de deur gedeeltelijk opengewerkt met een beglaasd en getralied paneel en versterkt een **bovenlicht** en/of **impostvenster** de verlichting van de vestibule. Soms zijn beide ramen voorzien van **glas-in-lood**. De **deuromlijsting** is meestal rijk uitgewerkt, zeker bij historiserende gevels, met **kroonlijst** of **hoofdgestel**, soms bekroond met **fronton** of **topstuk**.

Balkons hebben meestal een **gietijzeren** leuning, **geboukt** of **recht**, soms tussen **postamenten**. Men treft ook smeedwerk aan, zoals de **sierankers** op historiserende (punt)gevels.

De **blinde boog** of **boogfries** zijn zeer populair. We vinden ze in allerlei variaties terug in de hoogste bouwlaag. Soms accentueren zij de bogen van de muuropeningen of steunen ze op **lisenen** of **pilasters**. Het **boogveld** wordt soms voorzien van decoratie.

De gevel wordt bekroond door het **hoofdgestel**, vaak met stenen **architraaf, fries** met **steigergaten** soms in hardstenen omlijsting en houten **getande kroonlijst** op **modillons** of **consoles**.

© Ministerie van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest,
Directie Monumenten en
Landschappen,
CCN – Vooruitgangstraat, 80
1035 Brussel

